Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU **WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE**

Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd **General Certificate of Secondary Education**

165/56

HANES

MANYLEB A: ASTUDIAETHAU MANWL AC AMLINELLOL O AGWEDDAU AR HANES CYMRU/LLOEGR A'R BYD

PAPUR 1

ASTUDIAETH FANWL

06 – UNOL DALEITHIAU AMERICA, 1910-1929

P.M. DYDD GWENER, 8 Mehefin 2007

1 awr (o arholiad 2 awr)

Cwestiynau a atebwyd	Swyddfa'n unig
Cw.1 (Gorfodol)	/20
Cw.	/25
CYFANSWM	/45

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch Gwestiwn 1 (Adran A) **a** *naill ai* Cwestiwn 2 *neu* Gwestiwn 3 o Adran B.

Ysgrifennwch eich atebion ar y llinellau yn y llyfryn hwn. Defnyddiwch dudalennau ychwanegol os nad yw'r llinellau a ddarparwyd yn y llyfryn hwn yn ddigon. Ysgrifennwch eich enw ar bob tudalen ychwanegol a nodwch yn glir rif y cwestiwn rydych yn ei ateb. Rhowch eich tudalennau ychwanegol y tu mewn i'r llyfryn hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir nifer y marciau sydd ar gael mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran-gwestiwn.

Cewch farciau am ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig.

I ennill y marciau llawn ar gyfer unrhyw gwestiwn, rhaid i'ch atebion fod yn berthnasol a rhaid iddynt wneud defnydd llawn o'r wybodaeth a ddarparwyd.

Ym mhob achos dylech gefnogi eich atebion trwy gyfeirio at eich gwybodaeth a'ch dealltwriaeth o'r pwnc a ddewiswyd.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

Examiner only
Arholwr yn unig

Atebwch Gwestiwn 1 yn Adran A a **naill ai** *Cwestiwn 2* **neu** *Gwestiwn 3 yn Adran B.*

ADRAN A

(GORFODOL)

1. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am ddiwylliant a chymdeithas America.

Astudiwch y ffynonellau isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn pob ffynhonnell. [20]

Ffynhonnell A

[Chwarae gêm pêl fas mewn stadiwm yn Efrog Newydd yn ystod y 1920au.]

(a) Defnyddiwch Ffynhonnell A, a'r hyn rydych chi'n ei wybod, i ddisgrifio pam y daeth chwaraeon mor boblogaidd yn ystod y cyfnod hwn. [3]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Ffynhonnell B

Degawd o ryddid oedd y 1920au i fenywod America. Cawsant yr hawl i bleidleisio. Roeddynt yn cymryd rhan mewn gweithgareddau sy'n cael eu cysylltu â dynion fel rheol. Daeth gyrru beiciau modur a cheir, hedfan awyrennau ac ysmygu sigaréts yn weithgareddau i fenywod.

[Addasiad o werslyfr ar gyfer ysgolion gan *The Schools History Project*, *The USA between the Wars* (1998)]

(b) Defnyddiwch y wybodaeth yn Ffynhonnell B, a'r hyn rydych chi'n ei wybod, i egluro'r newid yn ffordd o fyw menywod America yn ystod y 1920au. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Ffynhonnell C

Mae cerddoriaeth yn dod fwyfwy yn rhan o fywyd bob dydd pobl. Mae cerddorion du America'n chwarae rhan fawr yn y newid hwnnw. Dydyn nhw ddim yn cael eu dal yn ôl gan draddodiadau. Mae ganddyn nhw syniadau newydd ac maen nhw'n arbrofi drwy'r amser. Maen nhw'n achosi i waed newydd lifo i mewn i wythiennau cerddoriaeth.

[Rhan o gyfweliad papur newydd a roddwyd gan gerddor Jazz du o America (1927)]

(c) Pa mor ddefnyddiol yw Ffynhonnell C fel tystiolaeth i hanesydd sy'n astudio pam y daeth cerddoriaeth Jazz yn boblogaidd?
Eglurwch eich ateb trwy ddefnyddio'r ffynhonnell a'r hyn rydych chi'n ei wybod. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Ffynhonnell CH

Prif nodwedd diwylliant a chymdeithas America yn ystod y 1920au oedd y twf ym mhwysigrwydd y sinema.

[Derrick Murphy, hanesydd, yn ysgrifennu mewn gwerslyfr ar gyfer ysgolion, *The United States, 1918-1941* (2003)]

(ch) Yn Ffynhonnell CH mae'r awdur yn awgrymu mai datblygiad y sinema oedd y newid mwyaf a effeithiodd ar ddiwylliant a chymdeithas America yn ystod y 1920au.
A yw hynny'n ddehongliad dilys?
Yn eich ateb dylech ddefnyddio'r hyn rydych chi'n ei wybod am y testun, cyfeirio at y ffynonellau eraill sy'n berthnasol yn y cwestiwn hwn ac ystyried sut y daeth yr awdur i'r dehongliad hwn. [8]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Examiner only
Arholwr yn unig

ADRAN B

Atebwch **naill ai** *Cwestiwn 2* **neu** *Gwestiwn 3*.

2. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am y problemau a'r sialensau oedd yn wynebu pobl America rhwng 1910 a 1929.

Astudiwch y wybodaeth isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn. [25]

GWYBODAETH
Roedd llawer o bobl America yn dechrau poeni am y cynnydd yn nifer y mewnfudwyr. Yn y darlun hwn mae dau fewnfudwr yn cael eu harestio.

(a) (i) Beth oedd achos Sacco a Vanzetti? [2]

....

....

....

....

....

....

Trosodd.

(ii) Eglurwch pam y gwnaeth llywodraeth UDA gyflwyno'r gwaharddiad. [4]

(iii) Pa mor llwyddiannus oedd yr ymdrechion i gyfyngu ar ymfudo i UDA? [5]

Examiner only
Arholwr yn unig

(b) (i) Disgrifiwch waith yr *NAACP*. [3]

(ii) Eglurwch pam y mudodd llawer o bobl ddu America i'r gogledd yn ystod y 1920au. [4]

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Ai hiliaeth oedd y prif broblem oedd yn wynebu pobl America yn ystod y cyfnod hwn? Eglurwch eich ateb yn llawn. [7]

Examiner only
Arholwr yn unig

3. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am bolisi tramor America, 1910-1929.

Astudiwch y wybodaeth isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn. [25]

GWYBODAETH

Ymunodd America â'r Rhyfel Byd Cyntaf yn 1917 ac aeth ymlaen i chwarae rhan bwysig yng Nghynhadledd Heddwch Versailles. Yn y darlun hwn gwelir arweinwyr y byd adeg arwyddo Cytundeb Versailles.

(a) (i) Beth oedd y Pedwar Pwynt ar Ddeg? [2]

....

....

....

....

....

....

Trosodd.

(ii) Eglurwch pa effaith a gafodd y Rhyfel Byd Cyntaf ar fywyd yn America. [4]

(iii) Pa mor llwyddiannus oedd ymdrechion yr Arlywydd Wilson i gael America i ymuno â Chynghrair y Cenhedloedd? [5]

Examiner only
Arholwr yn unig

(b) (i) Disgrifiwch Gytundebau Llyngesol Washington. [3]

(ii) Eglurwch sut y ceisiodd America ddelio â phroblem y dyledion rhyfel yn Ewrop. [4]

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) A ddilynodd America bolisi ynysiaeth *(isolationism)* yn llwyr yn ystod y 1920au? Eglurwch eich ateb yn llawn. [7]